

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

KLÓFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben hához hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések Arszabály szerint.

A nyomor betegei.

Kórház után koldusbot vagy börtön.

Az emberi szegénység, nélkülözés, vagyontalanság legtöbb esetben két alakban nyilatkozik meg oly formában, ami kellemetlen a társadalomra. Egyik a bűnözési hajlandóság, a másik a betegség.

A nyomort, mint bűnrecsábitót, már régtől fogva felismerte a büntető-jog s a szociológiai különösen napjainkban kezd nagy lendületet venni a nyomornak, mint bünszerzőnek figyelembevételével és eredményezi egyrészt a prevenciót (a megelőzést), másrészt a hatékony rabsegélyezést, amely nemes intencióból kiindulva, főképp arra törekszik, hogy a börtönből kikerült ember tisztas polgári foglalkozáshoz juthasson, ami legjobb óvszer a visszaesés ellen.

Kétségtelenül remek, fenkölt eszme ez. Becsületes emberré, társadalmunk hasznos polgárává tenni azokat ma, akik még tegnap rablók, gyilkosok, gyujtogatók, sikkasztók, fajtalanok voltak s kiket ép ezért kizárt egy időre kebléből a társadalom. Mindegy. A kiűzést megszenvedték, öleljük újra keblünkre őket felebaráti szeretettel.

Helyes. Az eszme nemes. De mégis elül e fölött a lelkesedés egy hír olvastára. Egy kórházból kikerült gyógyult szegény, de becsületes ember odafordult, hova a gazemberek akarata ellenére mennek: a rendőrségre. Nem mintha titkolt bűne lett volna s fel akarta volna magát jelenteni, hanem mert — éhes volt s ő, a lábadozó beteg nem tudott másutt kenyeret kapni.

Aki gazember volt, börtönben penészedett, azt felkaroljuk. Mert legtöbbnyire a nyomor vitte bűnre, javulást ígért, illő, hogy megadjuk neki a tisztességes megélhetés előfeltételeit.

Tekintetes társadalom! Van egy szavunk. Jó, tessék ezeket segíyezni. De alakuljon oly egyesület is, amelyik azokat felkarolja, kik a nyomorba inkább belébetegszenek, de a tisztesség, a becsület utjáról le nem térnek. Ilyeneket pártoló egyesület még nincs nálunk sem, hol a humanitás társadalmi intézményei oly szépen virágoznak. Pedig ezek valóságos mártírok, kik egészségük árán állanak el-

len a bűnnek, mint a nyomorból kivezető egyetlen módozatnak.

Igaz, bizonyos fokig ezekre is van gondunk. Ott a szegényorvos (ha ugyan ráakad a nyomorgó beteg a fényes palotásorban), ott az ingyen patika, kórház. De ha elmulik a test fájdalma, a lábadozó már hiába könyörög munkáért. Mert a társadalom eleget vél tenni a humanitásnak, ha a beteget ápolja. (Bár ezzel is önös célt szolgál, mert kórházba tereli a reá terhes szegény beteget.)

Mi ebből a konkluzió? Az, hogy a becsületes ember éhenvész, mert a társadalom segítő kezét eddig csak a börtönbüntetés szerencsétlenjeinek nyújtja.

Ki kell bővíteni a szeretet, irgalom munkáját.

Segítsük azokat is, akik a kórházból kikerülve nem juthatnak napokig kenyérkeresethez. Ez a legnemesebb prevenció. Mert ha nem törődünk ezekkel a szegény fölépült emberekkel, ha gondjainkba nem vesszük őket mindaddig, míg állásba nem jutnak, mi lesz belőlük? Vagy koldusok, vagy bűn utjára tévedt emberek. Mindkét esetben oly terhei a társadalomnak, kiknek megmentése már ekkor aránytalanul sok áldozatba kerül.

Szóljon a tárgyhoz, aki igazunk mellé áll.

Üdvözet Kaas Ivor bárónak.

Kaas Ivor báró, a nagy magyar publicista sokáig hallgatott. Most husvétkor azonban elhagyta visszavonultságát és ismét megszólalt.

Az Alkotmányban jelent meg hatalmas husvéti cikke, mely országszerte feltűnést keltett. Azon alkalomból, hogy a nagy publicista ismét kilépett a közélet porondjára, tőlünk a következő üdvözetet kapta:

„Báró Kaas Ivor önméltóságát irányító husvéti cikke alkalmából a politikában is a kereszthez való visszatérés szükségességét hangzó nagyértékű szavaiért hazafias lelkesedéssel és mély tisztelettel üdvözlük: Nagel Máté esperes-plebános, Parcsotich József tb. kanonok, szobbi plebános, Flach István Bácsszentiván, plebános, Török Gyula gombosi plebános, Knézy Péter doroszlói plebános, Bálint György szilágyi plebános, Rechner Konrad apatini plebános, Rausch Mihály káplán, Schnobl Xav. Ferenc káplán, Dallmann Nándor káplán, Frech Adám káplán, Kvanduk János káplán, Pál Mátyás káplán, Léh Mátyás káplán.

Ismerőseink körében terjeszszük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

Szabadka a szabadságharcban

Németh Kelemen felolvasása.

(Folytatás.)

Az 1848-iki hadjáratomban ezt tekintem igazi vereségnek. Mint kis gyermek már tudtam, hogy nagy szegény a katonára, ha vereségének nyomait hátul viseli. En is szegénykezve vallom be, hogy vereségem nyomait többnyire hátul viseltem, jóllehet azok nem az ellenségtől hanem anyám kezétől származtak. Am tisztelt hallgatóim, vegyék tudomásul, hogy családjamban már 1848-ban fel volt találva a gépfegyver, csak hogy azt nálunk négyágu korbácsnak hívtuk. Folyton az ajtószarkon lógott, hogy kénél legyen! Ez a gépfegyver vulgó korbács, minden egyes suhintásra négy sebet ejtett, 10 suhintásra pedig negyvenet. És mivel kedves anyám gyorskezü, jobban mondva gyorstüzelő volt, enyhítő körülménynek vehetjük, hogy az operáció alig tartott 10—15 másodpercig. Bocsanatot kérek a kis kitérésért, de hát ez is az én 1848-iki édes emlékeim közé tartozik. Már csak azért is fel kellett említenem, hogy hallgatóim tanulják meg tőlem, hogy a hazáért szenvednünk is kell.

Alig múlt el nap, hogy pár száz honvéd városunkon ne vonult volna keresztül és mindannyiszor 3—4 honvédet éjjelre hozták be ne szállásoltak volna. Mi a legnagyobb örömmel fogadtuk, ettük, itattuk őket. Különös szájalom fogott el bennünket annak hallatára, hogy pár hét óta masiroznak, persze az apostolok lován, mert akkor még vasutak nem voltak, s éjszakára legfeljebb a bakancs szíjat volt szabad megtárogatni. Alig virradt, már alarmirozták őket, s mentek tovább Szenttamás felé a rációk ellen. Buskomorság fogta el ilyenkor családjunkat, hisz ott szenvedett atyánk is már 5 hét óta. Udvarunk tele volt menekültekkel, kik szívszorongva beszélték, mily iszonyu kegyetlenséggel végzik ki a szerbek elfogott magyar véreinket, a gyermekeket pedig mezítelenre vetkőztetve fához kötik céltáblául, hogy a szerb gyermekek szöges nyilvesszőkkel nyilazhassák őket.

Egyszer 5—6 ezer Jász-kun kaszákkal fölfegyverkezve vonult keresztül Szabadkán. Kik, hogy megpihenhessenek, a városon kívül pár napra tábort ütöttek. Mi gyermekek kimentünk hozzájuk, s harcias forradalmi nótákkal mulattatuk őket a sátrakban. Persze nagy elismerésben részesültünk. Am de ennek otthon nagy sirás lett a vége. Mikor otthon eldicsekedtünk, hogy fivérémmel és pajtásaimmal mily jól mulattattuk a jászokat, anyám így szólt sirva: vajjon atyátokat ki mulattatja Szenttamás alatt?

A bánat azonban egy hét múlva nagy örömmé változott, mert a jászoknál fölváltván a szabadkaiakat, atyánk szerencsésen haza érkezett.

Igen sajnálom, hogy az akkori buzditó harcias dalok közül csak néhány maradt meg emlékezetemben, jóllehet írásban voltak foglalva. Am de ilyfajta írásokat a szabadságharc elnyomása után, nagyon tanácsos volt megsemmisíteni, mivel csakhamar az utolsó honvéd elvonulása után városunkba osztrák zsoldosok vonultak be, s minden

háza felkutattak. Fegyvert, Kossuth bankót, forradalmi dalokat, lázító nyomtatványokat és Kossuth arcképet kerestek. Jaj volt annak, aki mindezeket maga jószántából elő nem adta. Akinél pedig csak egy rozsdás kovás pisztolykát találtak is, az már halál fia volt.

A forradalmi dalok közül csakis ezekre emlékszem: Talpra magyar. Sikolt a harci sip, riadj magyar, riadj. Kossuth Lajos azt üzenté. Magyarország körös-körül füstölög.

Tisztelt hallgatóság! Kedves fiam! Ilyen hazafias érzületnek lángja lobogott az 1848-iki ifjúságban. Vegyétek tudomásul, hogy hazaszeretben nem maradt el egy nemzedék mögött sem.

A magyarnak, mióta ezt a háza nagy véraldozattal elfoglalta, mindig volt kül és bellelensége. A kiket befogadott, kiknek nem csak háza adott, hanem kiterjedt birtokokat is, kikkel saját jogait és szabadságát is megosztotta, fájdalom! többnyire ezek kovácsoltak ellene fegyvert.

(Vége következik.)

Telekvételre csábító amerikai társaság.

Néhány évvel ezelőtt, amidőn a Magyarországból Amerikába való kivándorlás a tetőpontját érte el, nagybárára kalandorokból álló társaság verődött össze Amerikában, abból a célból, hogy értéktelen területeket megszerezve, azokat drága pénzen adják a kivándorlóknak. Számos kivándorolt magyar ember ment így teljesen tönkre, mert csak Amerikába megérkezve látta, hogy az utolsó filléreire láttatlanba vett földje egyetlen centet sem ér. Nagyon szomorú a dologban az, hogy ennek a zsaroló amerikai társaságnak a szolgálatában magyar emberek is állanak. Példa erre az a körlevél, a melyet egy Amerikába vándorolt s ott elzúllott magyarországi volt községi jegyző küldöz, különösen a délvidéki községi jegyzőkhöz. A körlevél így hangzik:

„T. jegyző ur! Onhöz, mint egykori kartárshoz, teljes bizalommal fordulok az általam közvetített gary-i telkek adásvétele ügyében. Ha valamely érdeklődő onhöz fordul, bátran és minden aggály nélkül ajánlhatja neki a telekvételt. Sőt, ha a kartárs ur maga is kiszemel és lefoglal néhány telket a saját részére, bizonyára helyesen cselekszik, mert a gary-i telkek vásárlásával még eddig minden vevő nyert. Es itt olyan alkalom nyílik a vagyonszerzésre, amit talán még a magyar nembánomság is meg fog ragadni. Fáradozásait díjazni óhajtom. Az ide küldendő foglalóbból jogosítva lesz t. jegyző ur 50 koronát levonni. S ezzel semmi törvénybe ütköző dolgot nem cselekszik!”

H I R E K.

Felhívás!

A szabadkai keresztény szociális egyesület választmányát, folyó hó 18-án, az az vasárnap reggel 9 órakor tartandó rendes havi választmányi ülésre meghívja az elnökség. Tekintettel a folyó ügyek sürgős elintézésére, kérjük a választmányi tagokat, hogy okvetlenül megjelenjenek.

Rozsnyik Pál,
elnök.

— **Bácskaiak a kath. sajtóegyesületnek.** Vermes Gyula zentai kaplán perselygyűjtéséből 4 kor. 60 fillért, Hárs Aladár Obecséről 3 koronát juttatott a katolikus sajtóegyesületnek.

— **Száz korona a gyermekligának.** Nádasy, szinigazgató, a tegnapi szinielőadás jövedelméből, a kikötött 400 koronán felül újabb 100 koronát küldött a polgármesteri hivatalba, a gyermekliga javára.

— **Eljegyzés.** Dr. Solti János, zilahi kir. albiró, eljegyezte Király Erzsike kisasz-

zonyt, Király Sándor, magyarkanizsai polgármester lányát.

— **Uj gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi miniszter Bácsbodrogyvármegye bácsalmási járására ifj. Greif József kélepusztai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **A zentai polgári leányiskolát** amint értesülünk a kormány csak azon esetben hajlandó államosítani, ha a város felépíti a szükséges épületet és kellő felszereléssel is ellátja. Szóval az állam ismét csak a beavatkozást nem tűrő kezelést biztosítaná magának.

— **Munkásházák tervei.** Szabadka törvényhatósági bizottsága elhatározta a munkásházák építését, s a polgármester lapunkban ismertetett programjában a közeli jövőben megvalósítandó tervei közé sorozta. A földmívelésügyi miniszterium, amely minden lehető elkövet a munkásházák felépítésének érdekében, Szabadkának most négy munkásház tervét küldte le. A munkásházák felépítése, ha a tervek valamelyikét a tanács elfogadja, ezzel is kevesebbe kerül, mert a tervezés költségei meg lesznek kímélve.

— **Jegyzők vasuti kedvezménye.** Kossuth Ferenc, kereskedelemügyi miniszter rendeleteleg megengedte, hogy Magyarország összes községi és körjegyzői az állami tisztviselőkhöz hasonló kedvezményt élvezzenek, illetve az államvasutak minden vonalán féláru jeggyel utazhassanak.

— **Házasság.** Polák Lajos máv. pályafelügyelő, katymári lakos, ma vezette el társához Csányi Mariska kisasszonyt Zomborban. Az esketési szertartást Csányi István katymári kaplán végezte.

— **Szélütött közjegyző.** Kelecsényi Zádor ötven éves vukovári királyi közjegyző ma a szabadkai állomáson átutazóban volt. A kövér uri embert épen a vonat megállásakor szélütés érte. A kórházba vitték, ahol állapotában este javulás állott be.

— **Lóosztályozás.** A honvédelmi miniszterium a lovak összeírását és osztályozását meghagyván, az osztályozás folyó év május hó 4-én veendi kezdetét az alább jelölt helyeken és kitűzött időben. Lóállítási helyek: A város és Radonovác puszta és összes szőlők és ugarcok nemkülönben Sándor külváros helyeül az új vásártér tüzetik ki; kötelesek ennelfogva: Az első és második kör lakosok, továbbá az összes szőlők és ugarcföld lótulajdonosai lovaikat folyó évi május hó 4-én reggel 7 órakor; — a harmadik és negyedik köriek, továbbá a Sándor külvárosiak ugyanaz nap délután 2 órakor oda vezetni vizsgálat és osztályozás végett. Hasonlóképen tartoznak az öt és hatodik köriek lovaikat május hó 5-én reggel 7 órakor, a hét és nyolcadik körbeliek, Radonovác pusztabeliek ugyanaznap délután 2 órakor beállítani. Azon lótulajdonosok, kiknek szállásaik a ludasi puztán fekszenek tartoznak lovaikat folyó évi május hó 22-én reggel hét órakor a Szalay-féle villa elé bevezettetni. Folyó évi május 25-én és 26-án az egyes nagyobb földbirtokos ménesei fognak saját szállásaikon megvizsgálatni. Végre folyó évi május hó 27-én reggeli hét órakor az új vásártéren — a város egész területéről — mindazon lovak, melyeknek előállítására bármely okból elmulasztott — utóállítandók. Az elő nem vezetett lovak tulajdonosai, amennyiben ezen mulasztást kellőleg igazolni nem tudják, — lovaik utólagos elővezetésén kívül — minden ló után melyet a vizsgálat alól elvontak — 30 koronáig terjedő bírsággal fognak megfenyítettetni. Végül értesítettnek a lótulajdonosok, hogy a lóosztályozás csak előkészítő intézkedés vagy netán általános mozgósítás esetén elrendelendő lovatásnak, ennek beállta esetén pedig a felavatott lovak csakis a bizottságilag megállapított teljes becsár kifizetése mellett avatathók fel, illetőleg vásároltatnak meg a katonai kinstár által.

— **Hirtelen halál.** Slingár Máté kisboszniai lakos jelentette, hogy apósa Ohnhauer Antal 72 éves szabadka-bosznia-pusztai lakos tegnap délután hirtelen meghalt.

A vizsgálat megállapította, hogy az öreg beteges embert szívszélhűdés érte.

— **A rendőrbiztos halálához.** Tegnapi számunkban közöltük, hogy Király József volt rendőrbiztos öngyilkos lett. Általános az a föltevés volt elterjedve, hogy megmérgezte magát. A vizsgálat azonban megállapította, hogy szívszélhűdés érte a 38 éves embert, ezért a boncolást is mellőzték. Király még e hó 13-án kiment vendégségbe Klapka Illés buckai szőlőjébe. Egész éjfél borozgattak, mikor Király említette, hogy az orvosok megtiltották neki az ivást, de ő nem tud róla leszokni. Egyszer csak rosszul éreztől panaszkodott. Ezért lefeküdt, de másnap még rosszabbul lett, a sok borivás megártott neki. Másnap már csak vizet ivott, kiült a napra. Mikor a házbeliek délután két órakor hazamentek a szőlőből, rémülve látták hogy Király a homokban holtan fekszik. Ezért gondoltak mérgezésre, de semmi gyanus körülmény nincs amely arra engedne következtetni. Ruháját is megvizsgálták, de semmi féle irást nem találtak nála. Az orvos függő úter elégtelenségben állapította meg a halál okát.

— **Melibe lőtte magát.** Zóni István huszonegy éves veprődi illetőségű napszámos ma délután öngyilkossági szándékból hat lövetű revolverrel melibe lőtte magát. Súlyos és életveszélyes sérüléseivel a szabadkai Mária-Valéria kórházba szállították, hol most élethalál közt lebeg.

— **Száz lövés egy perc alatt.** A clevelandi „Szabadság” egyik számában olvasuk a következőket: Mindig különös örömet érzünk, ha magyar ember sikeréről számolhatunk be. Rendkívül figyelemreméltó az az új találmány is, mely egy magyar ember agyában fogamzott meg s mely nagyban hozzá fog járulni a magyar név dicsőségének emeléséhez. A feltaláló neve Szabó János, akit az amerikai lapok ősi szokás szerint osztrák származásának tesznek! Mi azonban intézkedni fogunk, hogy az amerikai közlemény megtudja a valót s megtudja, hogy a feltaláló magyar ember. Szabó olyan töltényszekrényt talált fel, melynek segítségével képes száz töltényt egy perc alatt kilőni. A puskágyában elhelyezett szekrényben száz golyó van s minden egyes golyót rugó visz a töltényhüvelybe és onnan a puskacsőbe. Szabó 32 másodperc alatt lőtte ki a száz golyót. A puská 22 kaliberű, automatikus Winchester fegyver. Mióta Szabó szabadalmat kért találmányára, több fegyvergyárral áll összeköttetésben s biztosra vehető, hogy tekintélyes összegért fogja eladni a patenteset. Szabó János Egerben, Hevesmegyei született.

— **Késelő haragos** Himmelsbach József, bácsi lakos Scheiber Istvánnal régi haragból kifolyólag az utcán összeszólalkozott s azt zsebkésével úgy megszurta, hogy 14 napig gyógyuló súlyos testi sértést ejtett rajta.

— **Kitörte a jobb kezét.** Berényi Béla 15 éves lakatosinas panaszt emelt a rendőrségen, hogy husvét vasárnapján délelőtt kerékpáron a vasuti állomásra ment. A Damjanics-utcán három inastársa csupa pajkosságból nekitolt egy kiskocsit. Berényi oly szerencsétlenül esett le a bicikliről, hogy jobb kezét kitörte. Berényi a garázda inasok ellen eljárás indítását kérte.

— **Csaló cigánygyerek.** Fejes Antalné ma azt panasolta a rendőrségen, hogy egy ismeretlen fiu az utcán egy arany gyűrűt kínált neki megvételre. A fiu azt hazudta, hogy apja küldi megvételre a gyűrűt, mivel pénzre van szüksége. A hiszékeny asszony hit a fiunak és megvette a gyűrűt. De mivel nagyon gyanusan csillogott, bevittte egy aranyműveshez, aki mindjárt látta hogy a gyűrű közönséges rész. A rendőrség kinyomozta a csalót, Lakatos József 11 éves cigánygyerek személyében. Az eljárást megindítják a fiatal büntetés ellen.

— **Ellopott kerékpár.** Tavasz beálltával megindul a kerékpározás. Utón-utófélen mellettünk elsurranó biciklizőt láthatunk. — Vojnics Zélics István II. kör lakosnak is volt egy szép, 120 koronás kerékpárja. De

valakinek — bizonyára ismerősének — nagyon megtetszhetett a finom kerékpár, mert Vojnicnak nyitva felejtett udvarából tegnap délután ellopta és elkerekedett vele. Vojnic most busulva gondol szép biciklijére, ezért feljelentette az ismeretlen tolvajt a rendőrségen, amely most nyomozza a kerékpár tolvajt.

Gutaütés érte munkaközben. Farkas Gergely hatvan éves téglagyári munkás tegnap a Macskovics-féle részvény-téglagyárban dolgozott. Egyszerre rosszul lett, gutaütés érte. A mentők kórházba vitték, ahol állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Csaló férjszerző asszony. Kolompár Györgyné Balog Teréz, ki csalással és zsebmetszéssel foglalkozik, legutóbb férjszerzőnek csapott fel és Szombathelyen Sütő Hedvig és Muskotán Ilona ottani lakosoktól mult hó 9 és 10 én férjszerzés ürügye alatt 369 kor. értékű készpénzt, ékszert és ruhaneműt csalt ki s azokkal ismeretlen vidékre szökött. E hó 6 án Orszálláson elfogták s a szombathelyi rendőrkapitányi hivatalnak át-szolgáltatták. Hányszor járták meg már így más hiszékeny népek is s még mindig nem okulnak.

Gyanus halálozás. Tegnap a halottkém jelentést tett a rendőrségen, hogy gyanus körülmények között elhalt Lebovics Sándor három hónapos kisfiú. Az a gyanu merült fel, hogy nagyon kiéhezették és ez okozta a csöppőség halálát. A hullaszemlén azonban tegnap délután megállapították, hogy veleszületett gyengeségben pusztult el a kis fiú. Ezért a további vizsgálatot megszüntették.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fudik, „És ha hallgat a cigány” remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplék ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabaret számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű vagyesen csak 80 krajcár. **Dohányzók figyelmébe ajánlom szivarka hüvelykeimet:**

Valódi Francia varet, egészségre nem ártalmas, „Tercerillas” és „Togó” elnevezéssel ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételnél 2 korona. Szépirodalmi újdonságok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedésében SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

Rózsa Sándor üldözője.

Kiveszőben vannak már a régi betyár romantika elvénült betyárjai. Alig hallunk már egy-egy elhaló vén betyárról. Pusztulnak azonban velük együtt a betyárok régi üldözői is, a betyárok üldözésében hirtévre szert tett pandurok. Nemsokára ezek is majd csak az emlékezetben élnek, egyik másik regényíró örökíti meg majd hírneves kalandjaikat.

Zentán tegnap halt meg Rózsa Sándornak és betyárjainak egy ellensége Tönki István 94 éves korában. Az öreg 48-as honvéd, később pandurbiztos volt, s Rózsa Sándor üldözéséből nem egyszer kivette a részét.

Egyszer, több pandur pajtásával foglya is volt Rózsa Sándornak, aki betyáros nagylelkűséggel vendégelte meg foglyait. Mikor pandur is, betyár is elázott, a betyárok lovaikra ültették a berugott pandurokat s úgy bocsátották őket utnak, csak a távolból eregetve utánuk néhány puskagolyót, melyek azonban kárt senkiben sem okoztak.

A megboldogult sokszor vett részt a pandurok és betyárok közt lefolyt csatározásokban, melyek után bizony pandur is, betyár is maradt a csataterén. Maga az öreg Tönki István lőtte agyon ilyen csatározás közben Rózsa Sándor alvezérét, a hírhedt zsványt, Kanyót. Az öreg érdemeinek elismerésül élte fogytáig 6 forint, szóval 6 forint havi kegydíjat élvezett.

A szerencsétlen familia.

Anyja után a leánya. — Megmérgezte magát a nevelőnő.

Zinnemann József, mozdonyvezető családjának nagyon szerencsétlen története van. Tavaly az emlékezetes ferencvárosi vasúti karamból alkalmával Zinneman József vezette a mozdonyt, amikor számosan megsebesültek, egy ember pedig a mozdony kerekai alatt lelte borzasztó halálát. Az apát akkor vád alá helyezték, de szerencsére bebizonyult, hogy nem ő volt a karambol okozója. De az eset annyira bántotta a nejét, hogy az itt Szabadkán mellbelötte magát és meghalt.

Egyetlen leányuk volt a tizenhétéves szép Mariska, akinek szintén végzetes sors jutott osztályrészül.

Zinneman neje halála után újra nősült és így Mariskának mostohaanyja lett. A szerencsétlen leány, sehogyan sem tudott kibékülni.

Elhagyta a szülői házat és a jóra való leány előkelő családhoz került nevelőnőnek. De talán az anyja utáni bánatában mult év husvét vasárnapján fegyvert emelt maga ellen és melbe lötte magát. De ekkor csak súlyosabb természetű sérüléseket szenvedett, amiből csakhamar kigyógyult.

Ekkor a szabadkai villanyostársaság igazgatójánál kapott nevelői állást. Tegnap délután kiment a bajai úti temetőbe, hol eszébe jutott családjának tragikus sorsa, a jó édesanya, kinek sirja ott volt előtte. Ez végkép elszomorította a szegény leányt és elhatározta, hogy megöli magát. Lügköldatot vett egy közeli kereskedésben és viszsza ment édes anyja sírjára, ahol megitta a mérget. A leány rögtön összeesett, mire értesítették a mentőket, akik rögtön kivonultak és ott találták a fiatal nevelőnőt eszméletlen állapotban. A mérge összeégette bel-sejét.

A kórházba szállították a szerencsétlen leányt, ahol most súlyos belső sérüléseivel élet-halál között lebeg.

Atyját nyomban értesítették a szerencsétlen leány tragikus tetteről.

Az alkoholos nő tragédiája.

— Részegen a másvilágra költözött. —

Szrimatz Eva hercegszántói illetőségű cselédeleány már jó ideje szakácsnősködik Kádár Márk zombori kereskedőnél. A főzésen kívül legtöbbször a pálinkás üvegek hajtogatásával foglalkozott s e közben az alkoholnak oly annyira rabja lett, hogy már a pálinka sem volt neki eléggé erős, hanem a helyett a legerősebb rummal oltogatta helyes szomjúságát. Ez már gyorsabban pusztított. Husvét másnapján ismét holtrészegre itta le magát s ily állapotban nyomorultul elpusztult. Szívbenulás ölte meg.

Hulláját a zombori kir. ügyészség utasítására a városi kórházba szállították, hol a hivatalos nyomozás megejtése után megállapították, hogy az elhalt állandóan és nagy mértékben szesz italokkal élt, közvetlenül halála előtt is ittas volt s halálát a nagy mennyiségben elfogyasztott rum által előidézett szívbenulás okozta. Temetésén csak a pap és a kántor volt jelen s kívülök a szerencsétlen áldozatról senki más sem emlékezett meg.

Az özvegy és udvarlója.

— Mi történt az országuton? —

Özv. Vuics Jánosné szül. Aradszky Mária hatvan éves szegedatókházi lakos a nagyhéten bevásárlásait végezte Szabadkán. Dolgának elvégzése után gyalogszerrel indult hazafelé. Az uton azonban Krizsanov József átokházi földműves kocsijára ült fel, mivel nagyon elfáradt a hosszú uton. A kocsi ült még Mamuzsich István szintén falubeli ismerőse.

Az özvegy, aki hajlott kora dacára is

szívesen egyezleg a férfakkal, beszédbe ereszkedett Mamuzsicsossal. Valamin azonban összeesettek, amiért Vuicsné leszállt a kocsiról. Ez annyira feldühösítette az udvarló Mamuzsicsot, hogy vastag botjával hatalmas ütést mért az asszony fejére. Az ütést talált, az asszony összerogyott. A megijedt Mamuzsics erre feltette őt a kocsi és hazaszállította. Otthon az orvos vette ápolás alá a súlyosan megsérült Vuicsnét, akinek gyógyulása több hetet fog igénybe venni. A szabadkai csendőrség Szlatky Pál járásörmesmer vezetésével azonnal megindította a nyomozást. Mamuzsics azzal védekezik, hogy nagyon felingerült állapotban volt az özvegy távozása miatt. Az eljárást megindították a dühös Mamuzsics ellen súlyos testi sértés vétségéért.

INNEN-ONNAN.

A családban nagyon aggódnak a Laci miatt. A gyerek ugyanis egyáltalán nem akar tanulni és olyan rossz, rakoncátlan, mintha egy anyától származott volna a szerb trónörökös. A familia tanácskozással gyűlt össze és a szigorú nagybácsi maga elé szölitotta a vásott fickót. Es prédikálta neki:

— Jól viseld magadat a teremtésedet, mert különben! . . . Tudod-e, hogy milyen sors vár arra, ha felő, aki lusta és nem akar tanulni?

— A gyerek elnevette magát.
— Tudom. Annak gazdagon kell — megházasodni.

Bácskai ember kivégzése Amerikában.

New-Yorkból jelentik: E hó 13-án történt az utolsó akasztás New-Yersey államban. A képviselőház tavaly novemberben olyan törvényt hozott, mely eltörli az akasztást s a kivégzés ezután villamos árammal fog végbemenni.

Az akasztottak szomorú névsorát egy bácsodrogmegyei ember zárta be, aki az új törvény életbeléptetése előtt követte el borzalmas tettet s akinek bitófán kellett meghalnia. A kivégzett ember neve Lang Frigyes. Az izgalmas kivégzés és annak előzményei a következők: 1906 április 19-én a 22 éves Lang Frigyes Pennsylvania állam egyik városában, Piscatawaytownba érkezett. A városkában lakott John Gordon családjával együtt. Gordonnak a felesége unokatestvére volt Langnak s egyik lányába, Katieba halálosan szerelmes volt Lang Frigyes. A fiatal ember megérkezése után azonnal megkérte a leány kezét, a Gordon-család azonban visszautasította. Másnap reggel Lang együtt hagyta el a Gordon-házat a három leánnyal, Katieval, Maryvel és Rosival.

Lang és a leányok a Bonhamtown-uton állottak és várták a villamos megérkezését. Midőn a villamos a közelben feltűnt, Lang hirtelen előrántotta revolverét és elsütötte. A golyó Katieknek a nyakába furdott és azonnal megölte. Lang akkor elfutott s eltűnt a közeli sűrűségben. A gyilkosság híre nagy izgalmat támasztott és New-Jersey és a szomszédos államoknak a rendőrei és detektívjei kutattak gyilkos után. A new-brunswicki rendőrség akkor Lengyel József, magyar titkosrendőrt szerződtette, akinek a gyilkosság utáni tizenegyedik napon sikerült elfogni Lang Frigyeset. Az esküdtbírótság elsőfoku gyilkosságban mondotta ki bűnösnek Langot s az esküdték verdiktje alapján, Swayce bíró halálra ítélte. Az ítéletet 1908. július 16-án hirdette ki a bíró.

A kivégzés. miután Szenecey János római katolikus magyar lelkész meggyón-tatta és John A. Grady, a St. Péter-templom püspöke lelki vigaszban részesítette, meg is történt e hó 13-án New-Brunswick városában.

Keresztények csak keresztényeknél vásároljatok.

Eladó ház.

Zombori-út 131. számú ház szabadkézből eladó.

A ház a következő lakosztályból áll: egy bolt, 4 szoba, 2 konyha, pince és 2 kamra.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalban kaphat. 797-3-1

Sirkőüzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 1908. évi szeptember hó 1-től VI. kör, Gréczi-utca 168. sz. saját házamba helyeztem

sirkő-, kőfaragó-műhelyem és szobrászati műtermemet.

Felhívom a n. é. közönség becses figyelmét mielőtt máshol sirkövet vásárolna, tekintse meg alólirotnál, s meg fog győződni, hogy a legjutányosabb árban vásárolhat nálam.

Készítek carrarai márványból, hazai fehér és vörös márványból és terméskőből sirköveket, uti keresztet, Szentháromságot, oltárt, kálváriát, szenteltvíztartót és e szakmába vágó összes munkákat.

Elvállalok épületmunkákat gránit-, márvány- és terméskőből, úgy házdiszítést, ornament-munkákat kőből vagy gipszből, továbbá elvállalok régi sirkövek becsesítését, régi sirköveken betűvésést, régi sírfeliratok megáranyszását valódi arannyal a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

alázatos tisztelettel

Egy tanonc felvétetik. **KOVÁCS LŐRINC,** kőfaragómester.

Lakás és raktár: VI. kör, Gréczi-u. 168. sz. 757-13 saját ház.

Kiadó lakás.

6 szoba, 1 fürdőszoba, 1 cseléd-szoba, 1 konyha, 1 éléskamra, 2 előszoba, villanyvilágítás és vízvezetékekkel, esetleg két lakásnak, továbbá egy 1 szobás udvari lakás

folyó évi május hó 1-től kiadó.

Értesítést ad 796-1

Sztipics Márk, Párhuzamos-ut.

ÚJ ADÓTÖRVÉNYEK!

- I. A földadókataszter kilgázításáról és a földadó százalékaról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.-
- II. A házádóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.50
- III. A tőkekamat és járadékadóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.-
- IV. Az általános kereseti adóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 2.-
- V. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.-
- VI. A jövedelemadóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 2.-
- VII. A közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.-
- VIII. A közadók kezeléséről szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 2.50

Minden füzethez kimerítő betűrendes tárgymutató.

Kaphatók:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésben

SZABADKÁN, FŐTÉR.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály és Társai bádogos. Szabadka, I. Kölesey-utca 254.

Balázs Piri Kálmán szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI. kör, Halasi-ut 210. szám.

Csajkás Lajos órás és ékszerész. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényképész mellett.

Dániel A. József cserépkályharaktára. Szabadka, VI. Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Deák István épület-műlakatos Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota. Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat, sűrűkereteket, szivattyús kutakat, varrógépek és kerékpárok szakszerű javítását, szobaesengők és telefon bevezetést és javítást.

Fekete Dezső és Társai Palatinus-Bartus, kőfaragó és szobrász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fekete, Temunovits és Társai kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legolesőbb bevásárlási forrás.

Fimpl István cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Egressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter dísztemetkezési vállalkozó. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 4. szám.

Gálik János bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa varrógép-, kerékpár- és gramofon-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecz Erzsébet női kalapárú. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai huscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-utca 64. szám.

Milánkovics András kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József dísztemetkezési vállalkozó. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 5.

Morvai Antal és Novák Mihály motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasuti indóházzal szemben).

Siflis Gyula hentesáru-üzlete és füstöldéje. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Sztipics Albert épület- és műlakatos. Szabadka, VI. kör, Petőfi-utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő norinbergi-, rövid-, díszmű-, női- és uridivatáru-üzlet. Szabadka, I., Deák-utca, Vermes-féle házban.

Lapunk kiadóhivatalában kaphatók:

VELIKA DUHOVNA MANNA ili Duše Hrana u molitvama i pisama za kršćane katolike. Sastavio Blaž Ralč. — Ára a kötés minősége szerint 6, 8 és 10 korona.

LAUDATE DOMINUM. Hangjegyes ének- és imakönyv az ifjuság számára. — Összeállította Kersch Mihály. Egész vászonba kötve 80 fillér.

A MI IGAZ HITÜNK. Irta HIRSCH ÁGOSTON, fordította Kőr-möczy Ernő. — Ára füzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

AZ INKVIZICIO. Mi a valóság a sok hazugság között? Irta Petrányi Ferenc. — Ára 70 fillér.

HELYET A GYERMEKEKNEK. Irta P. HUCH. Fordította Kőr-möczy Ernő. Ára 20 fillér.

KATH. LEGÉNYEGYESÜLETI DALFÜZÉR. Kétszólamu egyesületi és hazafias dalok gyűjteménye Kersch Mihálytól. Ára kötve 40 fillér.

AZ IGAZ UT. KERESZTÉNY-SZOCIÁLIS RÖPIRAT. Irta Fröhvirth Mátás. — Ára 30 fillér.

SZÓIMÁDÁS. POLITIKAI RÖPIRAT. II. KIADÁS. — Ára 20 fillér.

ÁPRILISJÁRATÁS. Bohózat 4 felvonásban. Irta HASZL GUIDO. Szabadon átdolgozta KERSCH MIHALY. Ára 1 kor.